

ПРОТОКОЛ № 4
засідання Громадської ради при Державній митній службі України
в режимі ZOOM-конференції

Час проведення: 23 грудня 2025 року, 11:00

Місце проведення: Дегтярівська, 11-Г

від Державної митної служби України:

Сергій ЗВЯГІНЦЕВ - в. о. Голови Держмитслужби

Владислав СУВОРОВ – заступник Голови Держмитслужби

Андрій ОЧЕРЕТ - заступник директора департаменту організації виконання митних формальностей - начальник відділу митного оформлення та застосування митних режимів

Олег МЕЛЬНИК - заступник директора департаменту контролю та адміністрування митних платежів

Віта ГЛУЩЕНКО - в.о. директора Юридичного департаменту

Віктор МАРУСИЧЕНКО - начальник відділу нормативно-правового забезпечення Юридичного департаменту

Марта ЛОМАГА - заступник начальника відділу стратегічного розвитку та забезпечення антикорупційної діяльності Управління з питань запобігання та виявлення корупції

Аліна МІХНО - головний державний інспектор відділу стратегічного розвитку та забезпечення

Алевтина ТОПЧИЄВА – начальник відділу прес-служби та взаємодії з громадськістю – офіційний Прес-секретар

Члени Громадської ради при Державній митній службі України

1. Галина ВДОВІНА

2. Андрій БОГОМОЛОВ

3. Ірина САРГСЯН

4. Сергій ТРУСОВ

5. Віктор БЕРЕСТЕНКО

6. Владислав М'ЯСОЄДОВ

7. Олександр АНДРЕЄВ

15 членів Громадської ради при Держмитслужбі приєдналися в режимі ZOOM-конференції

Експерти Громадської ради при Державній митній службі України:

1. Тетяна Острікова

Порядок денний:

1. Підсумки діяльності Держмитслужби за 2025 рік та основні напрями роботи на 2026 рік.
2. Результати онлайн-опитування Customs Integrity Perception Survey (CIPS) щодо доброчесності у митній сфері, проведеного Держмитслужбою спільно із Всесвітньою митною організацією.
3. Результати опитування, проведеного Громадською радою при Держмитслужбі серед представників бізнесу та профільних асоціацій.
4. Обговорення проблемних питань щодо застосування авторизації на переробку на митній території України.
5. Інформація щодо поточного стану опрацювання проекту нового Митного кодексу України Робочою групою з консультацій.
6. Обговорення та формування пропозицій Громадської ради при Держмитслужбі до Плану консультацій Держмитслужби на 2026 рік.
7. Різне.

з питання першого порядку денного

ВИСТУПИЛИ:

Сергій ЗВЯГІНЦЕВ, який поінформував про ключові результати діяльності Держмитслужби у 2025 році та основні напрями роботи на 2026 рік.

Наголосив, що одним із ключових досягнень 2025 року є поступ у сфері європейської інтеграції, зокрема успішне проходження у квітні 2025 року скринінгу за розділом 29 «Митний союз». За результатами двосторонніх консультацій з Європейською комісією Україна отримала позитивний звіт, у якому відзначено високий рівень імплементації митного законодавства ЄС, а також надано рекомендації щодо подальшого розвитку митної сфери, зокрема в частині правоохоронної функції.

Зазначив, що у Звіті Європейської комісії щодо розширення за жовтень 2025 року розділ «Митний союз» третій рік поспіль отримав одну з найвищих оцінок серед усіх переговорних глав. Разом із сектором безпеки та оборони митна сфера була віднесена до напрямів із рівнем High Level of Implementation.

Наголосив, що за оцінкою Урядового офісу з європейської та євроатлантичної інтеграції митна служба є лідером у виконанні зобов'язань України в межах Угоди про асоціацію з ЄС. Аналогічні висновки містяться і в документах Міжнародного валютного фонду, який відзначив реалізацію Україною стратегічних ініціатив митного блоку Національної стратегії доходів.

Окремо розповів про стан підготовки проєкту нового Митного кодексу України, який, за оцінкою Держмитслужби, повністю відповідає Митному кодексу Європейського Союзу та перебуває на етапі погодження з європейською стороною.

Підбив підсумки щодо результатів діяльності Держмитслужби у напрямку адміністрування митних платежів (за 11 місяців 2025 року до бюджету перераховано 64 млрд грн, а за підсумками року очікується понад 70 млрд грн, що на близько 100 млрд грн більше, ніж за аналогічний період минулого року), протидії митним правопорушенням (складено майже 9 тисяч протоколів про порушення митних правил, а загальна сума предметів правопорушень становить понад 11 млрд грн; виявлення масштабних схем незаконного ввезення транспортних засобів під виглядом гуманітарної допомоги; позитивна оцінка діяльності Держмитслужби з боку Інтерполу в межах операції «Pandora», а також Європейського управління з запобігання злочинам та шахрайству (OLAF), яким відзначено внесок української митниці у викриття схем незаконного обігу контрафактних добрив) та зростання обсягу митних пілг (+40 % - показник 11 місяців становить приблизно 285 млрд грн, що свідчить про значне навантаження на фіскальну систему в умовах воєнного стану).

Повідомив, що під час офіційних зустрічей у Брюсселі представники OLAF підтвердили високий рівень відкритості української митниці до міжнародної взаємодії та спільних операцій. Було відзначено ефективну співпрацю митних органів із Національною поліцією України, у тому числі в межах проведення обшуків та контрольованих поставок. За результатами таких заходів Україна неодноразово отримувала позитивні оцінки міжнародних партнерів.

Окремо наголосив, що ОБСЄ не фіксує ризиків незаконного переміщення зброї, боєприпасів або контрабанди з території України до країн Європейського Союзу. Крім того, за даними дослідження Kantar, у 2025 році зафіксовано найнижчий за останні сім років рівень тіньового обігу тютюнових виробів — 0,6 %.

У виступі також було акцентовано увагу на розвитку цифровізації митних процесів як одному з ключових пріоритетів. Окремо відзначено результати взаємодії з Європейською комісією щодо модернізації ІТ-інфраструктури. За підсумками проведених консультацій Європейська комісія підтвердила, що близько 70 % даних, які використовуються Держмитслужбою, вже відповідають Європейській моделі митних даних. Це створює підґрунтя для повної гармонізації інформаційних систем у найближчі роки.

Було підкреслено, що активно розвиваються та впроваджуються такі системи, як:

NCTS – повністю протестована та визнана Європейською комісією;

ВТІ/ВОІ – система зобов'язуючих рішень;

CDS (Customs Decision System) – у межах процедур авторизації;

BOOM – система управління гарантіями, за рівнем реалізації якої Україна випереджає окремі країни ЄС.

Також відзначено запровадження електронного журналу «Пункт пропуску» як складової цифрової екосистеми митниці.

Особливу увагу приділив впровадженню електронних рішень у морських портах. Зокрема, електронний наряд з боку митниці вже реалізовано, хоча наразі потребує подальшої інтеграції з інформаційними системами портів служб. При цьому наголошено, що ключовим є не швидкість, а стабільна позитивна динаміка змін.

Повідомив про створення єдиного контактного центру (Helpdesk), який обслуговуватиме як посадових осіб митниці, так і суб'єктів господарювання та громадян. Передбачено багаторівневу систему опрацювання звернень (перша лінія, експертна лінія, технічна підтримка). Необхідне обладнання вже закуплено, облаштовується відповідне приміщення, а запуск системи планується в 2026 році після виділення фінансування.

Детально зупинився на питаннях технічного оснащення кордону: у 2025 році митна служба отримала п'ять мобільних скануючих систем у межах міжнародної технічної допомоги та за кошти польського кредиту, які розміщені на кордоні з Румунією, Словаччиною та Молдовою. У 2026 році планується отримання ще чотирьох скануючих систем, у тому числі з елементами штучного інтелекту.

Довів інформацію, що вперше в Україні розпочато реалізацію проєкту зі встановлення стаціонарних залізничних сканерів. Обладнання вже закуплене та проходить заводські випробування. У 2026 році заплановано проведення будівельних робіт для їх повноцінного введення в експлуатацію.

Поінформував про подальший розвиток інструментів контролю та прозорості діяльності митних органів. Зокрема, щодо закріплення на законодавчому рівні використання натільних відеокамер. Наразі впроваджується сучасне технічне рішення, яке дозволяє в режимі реального часу здійснювати моніторинг дотримання митних процедур посадовими особами безпосередньо з центрального Моніторингового центру. Разом з тим, реалізація цього проєкту потребує додаткового фінансування для створення спеціалізованого контактного центру, дооснащення приміщень та закупівлі обладнання. На сьогодні вже розпочато реалізацію проєкту на двох пунктах пропуску, ще один пункт перебуває у стадії підготовки.

Відмітив, що набирає обертів інститут АЕО: вже функціонують 108 операторів, з яких п'ять уже отримали статус із компонентом безпеки, що відкриває шлях до переговорів з Європейським Союзом щодо взаємного визнання статусу АЕО.

У частині міжнародної взаємодії зазначив, що близько 40 % виявлених правопорушень у 2025 році було встановлено саме в межах міжнародної

адміністративної співпраці. Держмитслужба системно працює з Європейською комісією над розширенням автоматизованого обміну інформацією.

Повідомив, що у 2025 році реалізовано пілотний проєкт із Митною службою Литви. За результатами тристоронніх зустрічей зі Словаччиною та Угорщиною досягнуто домовленостей щодо розширення співпраці. Також проведено консультації з митними адміністраціями Молдови та Румунії, за підсумками яких планується спільне звернення до Європейської комісії щодо фінансування третьої фази проєкту автоматизованого обміну даними. Заплановано створення системи, яка дозволить у режимі реального часу звіряти інформацію, подану перевізниками на кордоні, з даними митних органів суміжних держав. У разі збігу даних застосовуватиметься спрощений контроль, у разі розбіжностей - поглиблені форми контролю.

Відзначив активізацію співпраці з країнами Північної Європи (Норвегія, Данія, Швеція, Фінляндія, Ісландія). Окремо наголошено на підтримці з боку Королівства Норвегія, яке фінансує реалізацію програми ОСІС (цифрова платформа One Stop Inspection System - Єдина система інспекцій/Єдине вікно контролю).

Окремий блок виступу присвятив інституційним змінам, запровадженим в межах реалізації Закону №3977. Зокрема: впроваджено контрактну форму проходження служби, оновлено підходи до оплати праці, затверджено порядок атестації, ротації та підтвердження професійної компетентності, запроваджено психофізіологічне тестування з використанням поліграфа та створено дисциплінарний комітет Держмитслужби.

У завершальній частині виступу окреслив ключові пріоритети на 2026 рік, серед яких: європейська інтеграція (ухвалення нового Митного кодексу, імплементація підзаконних актів, робота з профільним комітетом Верховної Ради; розширення застосування NCTS та АЕО, розвиток цифрових сервісів); безпека та контроль (удосконалення аналітичних і ризикоорієнтованих систем, посилення боротьби з контрабандою); інституційний розвиток (реалізація положень Національної стратегії доходів до 2030 року, посилення правоохоронної складової митниці); людський капітал та антикорупційна (подальше впровадження реформ, співпраця з ВМО, регулярне проведення оцінювальних досліджень; партнерство з бізнесом – розвиток Helpdesk, спрощень, системи АЕО та електронних сервісів.

ВИСТУПИЛИ:

Галина ВДОВІНА відмітила, що попри війну та її критичні наслідки на логістику та міжнародну торгівлю, Держмитслужба стабільно демонструє активну діяльність, ефективну розбудову інституції та прогрес у напрямку запровадження євростандартів.

Подякувала, користуючись нагодою, за транспарентність, партнерство та високий рівень комунікації.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

з питання другого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Марту ЛОМАГУ, яка розповіла про опитування CIPS як дослідження рівня доброчесності та сприйняття корупції у митній сфері, яке проводиться Всесвітньою митною організацією за методологією Chartered Institute of Procurement & Supply (CIPS, міжнародної професійної організації у сфері закупівель і ланцюгів постачання).

Відмітила, що до опитування CIPS, яке ґрунтується на 10 принципах Декларації Аруша про доброчесність у митниці, долучилися 60 країн світу, а Україна – вперше у 2024 році.

Детально зупинилася на ключових показниках доброчесності в митній сфері, це зокрема: рівень цифровізації та автоматизації процесів, взаємодія з бізнесом, застосування Кодексу етики, стан організаційної культури, нормативно-правове регулювання, а також хід реформ і модернізації.

Повідомила, що опитування, в якому взяли участь понад 4 000 посадових осіб митних органів та понад 1 000 представників бізнесу, було проведено у вересні 2025 року із застосуванням інструментів Всесвітньої митної організації.

Зауважила, що у порівнянні з 2024 роком кількість респондентів серед посадових осіб зросла на 837 %, серед представників бізнесу — на 129 %, а онлайн-формат забезпечив вищий рівень анонімності та репрезентативності результатів.

Відмітила, що результати опитування свідчать: про покращення у сфері управління персоналом, тоді як показники нормативної бази та автоматизації залишилися стабільними; за більшістю факторів доброчесності відзначено зниження оцінок, що пов'язано не зі зростанням порушень, а з більш критичним і відкритим сприйняттям ситуації працівниками; оцінки з боку бізнесу у 2025 році є загалом позитивнішими, зокрема відзначено покращення процедур повідомлення про порушення законодавства, рівня захисту викривачів та культури обслуговування; проблемними залишаються питання внутрішньої комунікації, довіри до процедур контролю, практичного застосування Кодексу етики та поінформованості щодо реформ.

Наголосила, що подальші зусилля мають бути спрямовані на посилення внутрішньої комунікації, залучення персоналу до змін та підвищення прозорості процесів.

Аліна МІХНО додала, що результати дослідження CIPS засвідчили зміну сприйняття доброчесності в Державній митній службі. За її словами, опитування виявило як позитивні зрушення, так і наявні прогалини, над якими необхідно продовжувати системну роботу.

Наголосила, що ключовим завданням є формування доброчесності не як формального принципу, а як щоденної практики діяльності кожної посадової особи митних органів. У цьому контексті підкреслила важливість подальшого проведення опитувань CIPS як дієвого інструменту моніторингу тенденцій, що дозволяє своєчасно виявляти як позитивні зміни, так і проблемні аспекти.

Повідомила, що з метою підвищення прозорості та ефективності взаємодії з бізнесом Державною митною службою за підтримки міжнародних партнерів запущено антикорупційний портал, який забезпечує відкритий доступ до інформації про діяльність у сфері запобігання корупції, результати роботи та впроваджувані заходи.

Окремо звернула увагу на те, що в межах реалізації Стратегії управління персоналом на 2025–2030 роки здійснюється вибудова системної взаємодії із закладами вищої освіти з метою формування у майбутніх фахівців розуміння стандартів доброчесної служби та професійної відповідальності.

Зазначила, що результати опитування CIPS будуть враховані при формуванні та реалізації антикорупційної програми Державної митної служби на наступні роки. Інформацію за результатами дослідження доведено до всіх територіальних органів, які у подальшому мають скоригувати свою діяльність з урахуванням виявлених проблемних напрямів та потреб у вдосконаленні.

ВИСТУПИЛИ:

Владислав СУВОРОВ висловив подяку міжнародним партнерам, зокрема Уряду Королівства Норвегії, за підтримку проведення опитування CIPS. Зазначив, що це вже друге подібне дослідження, а також поінформував, що Уряд Королівства Норвегії задекларував подальшу підтримку України у межах співпраці зі Всесвітньою митною організацією щонайменше до 2028 року, що дає можливість планувати проведення опитування CIPS на щорічній основі.

Наголосив, що результати опитування засвідчили суттєве зростання рівня залученості як територіальних органів Держмитслужби, так і представників бізнесу. Висловив сподівання, що у подальшому участь у таких опитуваннях з боку бізнес-спільноти та працівників митних органів лише зростатиме.

Звернув увагу, що принципи Арушської декларації, яких налічується десять, повністю інтегровані в Національну стратегію доходів та середньостроковий план її реалізації. Підкреслив, що зазначені документи

формують комплексний підхід до трансформації Державної митної служби та спрямовані на досягнення високого рівня доброчесності як посадових осіб, так і служби в цілому.

Підкреслив, що реалізація запланованих заходів потребує належного фінансового забезпечення, оскільки будь-які реформи мають розглядатися як інвестиції держави в інституцію. Зауважив, що без належного матеріально-технічного забезпечення, сучасних засобів митного контролю та гідного рівня оплати праці досягнення поставлених цілей є ускладненим.

Окремо зупинився на результатах опитування щодо сприйняття реформ серед жінок та посадових осіб інспекторського складу, де зафіксовано нижчі показники. Повідомив, що з метою реагування на зазначену проблему було презентовано концепцію стратегії управління змінами, зокрема в частині посилення внутрішньої комунікації та роз'яснення цілей реформ.

Наголосив, що одним із пріоритетів діяльності у 2026 році стане донесення до всіх працівників митних органів розуміння напрямів реформ, їх цілей та очікуваних результатів.

Також зазначив, що опитування CIPS є лише одним з інструментів оцінки реалізації принципів доброчесності. Окрему увагу приділено впровадженню системи показників ефективності (PIMM - Performance Information and Monitoring Management), яка дозволить відстежувати динаміку змін та результативність реформ.

Повідомив, що у 2025 році було затверджено стратегічні показники ефективності реалізації Національної стратегії доходів, а у 2026 році планується оновлення інституційних показників ефективності Державної митної служби, запровадження аналогічних показників для територіальних органів та поетапне впровадження персональних показників ефективності для посадових осіб.

Зазначив, що більшість таких показників матимуть публічний характер, що сприятиме підвищенню прозорості та підзвітності діяльності митної служби.

Сергій ТРУСОВ подякував за надані матеріали щодо результатів опитування. Зазначив, що у складі Громадської ради є фахівець з питань анкетування Андрій Бутін, який за наявності участі у засіданні зможе надати більш професійний коментар щодо методології проведення опитування.

Звернув увагу на те, що, відповідно до принципів Арушської декларації, особливу роль відіграє десятий принцип, який передбачає налагодження взаємодії митних органів з бізнесом та приватним сектором шляхом укладення меморандумів, впровадження кодексів етики для представників бізнесу та інших інструментів партнерської взаємодії.

Наголосив, що саме на основі таких механізмів формується більш якісне та змістовне опитування, оскільки відповіді, надані галузевими

асоціаціями або організаціями, є більш вираженими та репрезентативними, ніж індивідуальні оцінки.

У зв'язку з цим висловив пропозицію, щоб у подальшому, під час проведення наступних опитувань та формування висновків, було окремо зазначено відсутність або недостатній рівень впровадження зазначених механізмів взаємодії, а також необхідність їх подальшого розвитку.

Запропонував у перспективі активніше впроваджувати меморандуми про співпрацю з бізнесом, розвивати інструменти взаємодії з громадськими організаціями, більше застосовувати положення кодексів етики на практиці та враховувати ці аспекти під час формування майбутніх опитувальників.

Зауважив, що можливим є як поетапне впровадження зазначених механізмів із подальшим опитуванням, так і паралельне їх застосування з метою оцінки готовності бізнесу та громадськості до такої взаємодії.

Висловив сподівання, що зазначені пропозиції будуть враховані під час підготовки наступних досліджень.

Віктор БЕРЕСТЕНКО зазначив, що вважає важливим посилити роботу з донесення інформації щодо реформ та змін до особового складу, який безпосередньо здійснює митний контроль.

Наголосив, що однією з ключових проблем є різниця у сприйнятті процесів, які відбуваються на центральному рівні, та реальних умов роботи посадових осіб на місцях, зокрема через нестачу матеріально-технічного забезпечення, оргтехніки та базових ресурсів.

Висловив сподівання, що у наступному році рівень організаційної культури та забезпечення буде підвищено, що позитивно вплине на сприйняття реформ серед персоналу.

Петро СТЕЦЕНКО звернувся із запитанням до Владислава Суворова як кандидата на посаду Голови Державної митної служби, відмітивши, що ознайомився з мотиваційним листом кандидата, в якому декларується прагнення зробити внесок у розвиток державної служби. Водночас висловив зауваження щодо реалізації антикорупційної програми Держмитслужби, яка, на його думку, переважно має формальний характер.

Повідомив, що під час формування оновленого складу робочої групи з оцінювання корупційних ризиків до участі було подано 24 кандидатури від громадських організацій, з яких було відібрано лише трьох, тоді як більшість кандидатів отримали відмову без детального обґрунтування.

Поставив питання щодо причин обмеженого залучення представників громадськості до роботи з оцінки корупційних ризиків, доцільності переважного формування складу робочої групи з представників Держмитслужби, подальших кроків кандидата у разі призначення на посаду Голови Держмитслужби щодо розвитку співпраці з бізнесом, з огляду на те, що у Національній стратегії доходів цей напрям не визначено як пріоритетний.

Владислав СУВОРОВ, коментуючи виступ Петра Стеценка, зазначив, що поставлене запитання має ознаки політичної складової та не повною мірою стосується питання порядку денного, яке розглядається, а саме результатів опитування, проведеного Всесвітньою митною організацією.

Повідомив, що наразі не залучений безпосередньо до процесу формування складу робочої групи з оцінювання корупційних ризиків, а тому не може надати вичерпні пояснення щодо критеріїв відбору кандидатів або причин відмови окремим заявникам.

Зазначив, що не уповноважений коментувати рішення щодо включення чи невключення представників громадськості до складу відповідної робочої групи.

Олег ПЛАТОНОВ поцікавився яким є, наведене у презентації, зростання у 300 % та понад 100 % у абсолютних цифрах.

Аліна МИХНО розповіла, що зростання на 300 % стосується кількості опитаних представників Держмитслужби, а понад 100 % - кількості опитаних представників бізнесу.

Наголосила, що перше опитування проводилося в очному форматі, що обмежило кількість учасників, тоді як друге опитування було загальнонаціональним та відкритим для всіх охочих.

Висловила думку, що, попри відносно невелику кількість респондентів, динаміка є позитивною, а показники - вищими порівняно з попереднім роком.

Повідомила про намір і надалі проводити подібні опитування, з очікуванням поступового зростання кількості учасників у наступні роки.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

з питання третього порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Галина ВДОВІНА детально презентувала результати першого опитування, проведеного Громадською радою при Держмитслужбі.

Розповіла, що у період з 8 по 20 грудня 2025 року було проведено опитування представників бізнесу «Митниця зсередини: оцініть та запропонуйте» з метою оцінки якості роботи митних органів, рівня взаємодії з бізнесом та визначення ключових проблемних аспектів у сфері митного адміністрування. Участь в опитуванні взяли 245 респондентів. До опитування, що включало 18 питань, з яких два передбачали надання розгорнутих пропозицій, долучилося 245 респондентів. Найбільш активну участь в опитуванні взяли суб'єкти ЗЕД, які взаємодіють з Київською, Одеською, Львівською та Закарпатською митницями.

Зосередила увагу на ключових цифрах, зокрема: 53,5% бізнесу вважають, що Громадська рада сприяє конструктивному діалогу з митницею, ще 31% бачать простір для розвитку.

Відмітила, що найбільші витрати часу при роботі з митницею формують: затримки оформлення (60%), митні огляди (майже 60%), відсутність прогнозованості та тиск з боку суміжних структур.

Зауважила, що 73,5% респондентів зазначили, що першочергово потрібно скорочувати час митного оформлення, 52,7% вважають важливим спрощення процедур, 56% бізнесу взаємодіє з митницею щотижня, а 66% подавали офіційні звернення.

Акцентувала увагу, що головними запитами бізнес визначив автоматизацію процесів, мінімізацію людського фактору, ризик-орієнтований контроль та сервісну модель митниці.

Відмітила, що за результатами аналізу думок респондентів ключовий висновок полягає в тому, що надходження до бюджету зростають не через тиск, а завдяки швидким, прозорим та прогнозованим процедурам.

Висловила сподівання, що результати опитування стануть підґрунтям для визначення основних напрямів роботи Громадської ради у 2026 році, а наступне опитування буде мати більш широкую географію.

ВИСТУПИЛИ:

Віктор Марусиченко наголосив на важливості проведеного опитування як першого етапу системної роботи з вивчення позиції бізнесу щодо діяльності митних органів.

Підкреслено, що ключове значення має не разовий результат, а динаміка змін та можливість відстеження еволюції ставлення бізнесу до митних процедур упродовж певного часу.

Зазначив, що загальні результати опитування свідчать про переважно позитивну оцінку роботи митниці. Зокрема, рівень показників у межах 80 % і більше - це достатньо високий, що дозволяє говорити про наявність позитивних зрушень у сприйнятті діяльності митних органів.

Водночас наголосив на наявності проблемних питань, які потребують подальшого реагування та опрацювання. Повідомив, що частина рекомендацій, відображених у результатах опитування, вже перебуває на стадії реалізації, а окремі заходи заплановані на 2026 рік. Зокрема, йдеться про подальший розвиток інституту авторизованих економічних операторів та впровадження нових стимулів для суб'єктів господарювання, які працюють у правовому полі.

Водночас було звернуто увагу на об'єктивні обмеження, пов'язані з фінансуванням. Зокрема, питання підвищення рівня оплати праці працівників митниці не належить до повноважень митних органів та залежить від рішень інших державних інституцій і наявності бюджетних ресурсів.

Зазначив, що більшість озвучених пропозицій є обґрунтованими, проте їх реалізація напряду залежить від фінансових можливостей та державної політики у сфері фінансування митної служби.

Віктор БЕРЕСТЕНКО звернув увагу на необхідність об'єктивного аналізу інформації, яка раніше надавалася для опрацювання, та підкреслив, що результати досліджень підтверджують наявність системних проблем у роботі митних органів та процедурних труднощів, пов'язаних з прийняттям рішень та затримками в оформленні вантажів.

Окремо акцентовав увагу на проблемі тривалого митного оформлення, що безпосередньо впливає на діяльність бізнесу. За його словами, саме затримки під час оформлення є однією з ключових причин негативного сприйняття роботи митниці, які призводять до простою транспорту, фінансових втрат підприємств та ускладнення логістичних процесів.

Акцентував увагу на серйозній проблемі накопичення вантажів у пунктах пропуску та портах, що пов'язано з особливостями діючих процедур оформлення, через які бізнес не має можливості оперативно переміщувати вантажі, а водії та працівники портів фактично опиняються в ситуації вимушеного очікування.

Відмітив, що затримки в роботі митниці через відсутність належного нормативного врегулювання створюють напружені умови для водіїв і працівників портової інфраструктури, що є неприпустимим з точки зору належної організації процесів.

Повідомив, що вже підготовлено пропозиції щодо внесення змін до постанови № 451, зокрема в частині технологічної схеми обробки контейнерів у портах. Серед запропонованих змін - можливість подачі транспортних засобів після завершення митного оформлення з метою уникнення скупчення контейнерів та зменшення навантаження на портову інфраструктуру.

Наголосив на необхідності реалістичного підходу до вирішення проблем митного оформлення, врахування фактичної ситуації в пунктах пропуску та якнайшвидшого впровадження змін, спрямованих на спрощення процедур і зменшення затримок.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

з питання четвертого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Андрія БОГОМОЛОВА, який зазначив, що наразі існує необхідність детально обговорити питання, які виникають у суб'єктів ЗЕД в процесі отримання авторизацій.

Наголосив, що у попередніх обговореннях значна увага приділялася діяльності митних брокерів, тоді як питання митних режимів, зокрема режиму переробки, залишалися недостатньо висвітленими.

Повідомив, що організація, яку він представляє, не є підприємством-переробником. Водночас зазначив, що ним акумульовано проблемні питання з різних галузей, зокрема меблевої, легкої промисловості, кабельного виробництва та інших.

Наголосив, що протягом тривалого часу здійснюється системна комунікація з підприємствами різних галузей з метою напрацювання коректних підходів до організації митних процедур, а також формування пропозицій щодо належного інформування суб'єктів ЗЕД з боку митних органів або шляхом надання узагальнених роз'яснень Держмитслужбою.

Підкреслив, що авторизація фактично замінює дозвільну систему, яка діяла раніше відповідно до наказу №657, та водночас порушив питання щодо доцільності його перегляду або внесення змін. Зазначив, що у процесі практичної реалізації механізму авторизації у підприємств виникає значна кількість запитань.

Окремо звернув увагу на проблеми, що виникають на етапі подання заяв, а саме: підприємства змушені подавати заяви по декілька разів; офіційні відмови без зазначення причин; відсутній чіткий аналіз типових помилок; спостерігається суб'єктивний підхід під час розгляду заяв як на етапі прийняття, так і при ухваленні рішень щодо надання авторизації.

Повідомив, що відповідні питання були надіслані в письмовому вигляді до Міністерства фінансів, а частина з них сформована безпосередньо в межах роботи Громадської ради. Зазначив, що не зупинятиметься на кожному з них окремо, оскільки частина інформації вже висвітлена на сайті Держмитслужби.

Висловив очікування отримати зворотний зв'язок та відповіді на поставлені питання, а також висловив сподівання, що результати обговорення дозволять удосконалити постанову Кабінету Міністрів України №1092, оскільки саме в її практичному застосуванні виникає найбільше проблем.

Наголосив, що поняття «спрощення» в контексті авторизації не завжди сприймається бізнесом як реальне спрощення, а іноді - навпаки. У зв'язку з цим важливо, щоб митні органи на місцях збирали проблемні питання та пропозиції від підприємств, які вже проходять процедури авторизації, зокрема в режимі переробки.

Звернув увагу на невідповідності між заявою, авторизацією та звітом про здійснення операцій, що ускладнює побудову прозорої та наскрізної системи контролю. Підкреслив, що контроль за режимом переробки має бути цілісним і логічно вибудованим, починаючи із заяви і завершуючи звітністю.

Навів приклад власного досвіду участі в автоматизації митного контролю ще з 1995 року, зазначивши, що за понад 30 років питання комплексної автоматизації так і не було повною мірою вирішене. Підкреслив, що основний акцент має робитися на реальній спроможності підприємства здійснювати переробку, зокрема наявності обладнання, виробничих потужностей та підтверджених процесів, а не на формальному прогнозуванні показників на п'ятирічний період.

Зауважив, що в умовах змінюваних контрактів, індивідуальних замовлень та ринкових умов прогнозування діяльності на п'ять років є вкрай складним.

ВИСТУПИЛИ:

Андрій ОЧЕРЕТ зазначив, що Держмитслужба і надалі продовжуватиме надавати роз'яснення з питань, які виникають у суб'єктів ЗЕД. Повідомив, що два блоки роз'яснень, які вже були підготовлені та оприлюднені, загалом охоплюють ті питання, які надходили як у формальному, так і в неформальному порядку.

Пояснив, що за результатами аналізу звернень було встановлено, що більшість порушених питань можуть бути роз'яснені без внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України №1092. У зв'язку з цим відповідь на звернення буде підготовлена та надана, зокрема, на адресу ПП «Рокада».

Також зазначив, що питання, порушені під час засідання, є тотожними тим, які вже були предметом роз'яснень, тому відповідна інформація буде оприлюднена на офіційному сайті у встановленому форматі.

Повідомив, що нещодавно відбулася робоча зустріч з представниками Мінфіну, під час якої, зокрема, обговорювалися й питання, порушені у зверненні. За результатами обговорення було підтверджено, що постанова №1092 передбачає застосування процедур, аналогічних тим, які діяли при наданні авторизацій на спрощення на рівні митниць.

Наголосив, що суттєвих змін до самого процесу впровадження авторизації наразі не планується, однак можливі уточнення щодо форми заяви, змісту авторизації та переліку відомостей, які подаються разом із документами.

Зауважив, що під час розроблення постанови №1092 її автори орієнтувалися на європейську практику, з урахуванням національних особливостей, завдяки чому заява містить блок інформації про підприємство, визначається перелік митних органів, у яких здійснюються операції, зазначаються операції з еквівалентними товарами, встановлюється строк подання звіту про завершення операцій.

Пояснив, що структура заяви загалом відповідає європейській моделі, де передбачено відображення ввезення та вивезення товарів, їх кількісних показників та кодів товарів (у країнах ЄС - за восьмизначною номенклатурою).

Повідомив, що попередньо з Мінфіном досягнуто домовленості про наступний підхід, а саме: авторизація на переробку оформлюється в базовому обсязі; інформація, яка раніше містилася в наказі №657 (залишки, відходи, норми природного убутку тощо), буде оформлюватися окремим документом; відповідний документ готуватиметься підрозділом організації митного контролю; цей документ буде додатком до авторизації, але не вимагатиме її перегляду або внесення змін у разі коригувань.

Галина ВДОВІНА запропонувала провести робочу нараду щодо особливостей отримання авторизацій на провадження митної брокерської діяльності для напрацювання відповідей на проблемні питання із залученням представників Мінфіну.

Висловила думку, що наразі йдеться лише про ініціативу проведення заходу, а питання щодо складу учасників, переліку проблемних питань, пропозицій та організаційних деталей будуть обговорюватися у процесі підготовки.

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію взяти до уваги.
2. Здійснити організаційно-підготовчі заходи щодо проведення просвітницького заходу у форматі робочої наради з питань отримання отримання авторизацій на провадження митної брокерської діяльності.

Термін виконання

І квартал 2026 року

Відповідальна особа:

Галина ВДОВІНА

з питання п'ятого порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Тетяну ОСТРИКОВУ, яка розповіла, що наразі тривають консультації щодо проекту нового Митного кодексу у форматі засідань робочої групи тривалістю до 3 годин та проводяться тричі на тиждень.

Зауважила, матеріал опрацьовується статейно по розділах, яких на поточний момент опрацьовано вже 10.

За її інформацією, остаточної оцінки від європейських партнерів Міністерство фінансів ще не отримало, тому строки внесення законопроекту до парламенту зміщуються орієнтовно на січень 2026 року. Це дає більше часу для якісної постатейної роботи над проектом.

Виступила з зауваженням, що під час обговорень часто виникають питання щодо конкретних норм, на які від команди Мінфіну чи Держмитслужби звучить аргумент, що у європейських партнерів таких питань не виникло. Пояснила, що це пов'язано з різницею у регулюванні спеціальним законодавством (трудове, податкове, міграційне, цивільне), і

ці аспекти потребують окремого врегулювання у національному законодавстві.

Звернула увагу на необхідність координації з іншими центральними органами виконавчої влади: Міністерством економіки, Міністерством зовнішніх справ, міграційною службою та, зокрема, з підрозділами Міністерства фінансів, відповідальними за імплементацію податкових євродиректив. Вказала, що без цього новий Митний кодекс не може функціонувати ефективно та узгоджено з іншими законами.

Окремо підкреслила важливість питань податкового та митного боргу, наголосивши на їх відмінностях і необхідності синхронізації процедур стягнення.

Повідомила, що під час круглого столу за участю Держмитслужби та широкого кола фахівців були опрацьовані «болючі» питання митної вартості. За підсумками круглого столу було підготовлено низку резолюцій, погоджених із Мінфіном.

Висловила прохання до Громадської ради при Держмитслужбі підтримати резолюції щодо включення до перехідного Митного кодексу низки статей чинного кодексу, які забезпечують баланс інтересів і права імпортерів, відповідають міжнародним конвенціям та не суперечать нормам ЄС. Це дозволить зберегти права бізнесу в умовах переходу на нову законодавчу базу та забезпечити гармонізацію українського митного законодавства з європейським.

Звернула увагу, що залишаються два великих дискусійних розділи, зокрема статус митних органів, які потребують додаткового обговорення через пропозицію доповнити статус митного органу правоохоронною функцією з відповідними правовими наслідками та відповідальністю за порушення митних правил і контрабанду.

Подякувала керівництву Держмитслужби за особисту участь у засіданнях, окремо відзначивши внесок Олега Ніколайчука, Владислава Суворова, Андрія Очерета, Віктор Марусиченка та інших фахівців Держмитслужби у роботу над розділами.

Зазначила, що під час обговорень є можливість ставити уточнюючі питання щодо змісту норм та їх практичного застосування, і більшість пропозицій враховуються в остаточній редакції законопроекту.

Наголосила, що перелік електронних систем постійно змінюється, навіть у Європейському Союзі, тому важливо враховувати ці зміни у робочих програмах та планах під час підготовки нового Митного кодексу.

Вона пояснила, що по кожному розділу від робочої групи закріплений свій куратор, аналогічно до практики в Мінфіні та Держмитслужбі. За підсумками опрацювання розділів надсилаються таблиці, у яких зазначено: що враховано, що не враховано, а що потребує подальших консультацій.

Для прикладу навела уточнення терміну «постійне місце проживання» із залученням міграційної служби або уточнення норм безпосередньо з європейськими партнерами.

Повідомила, що будуть проведені підсумкові засідання, щоб «пройтися» по всіх пунктах, де були зафіксовані статті, що потребують уточнень, роз'яснень або додаткових консультацій, а також окремі засідання для опрацювання питань, які наразі залишаються без відповідей.

ВИСТУПИЛИ:

Владислав СУВОРОВ повідомив, що наразі позиція Єврокомісії щодо нового Митного кодексу ще не отримана, очікується, що постатейна позиція буде доступна в першій половині січня 2026 року.

Зауважив, що у середині листопада 2025 року було проведено експрес-опитування експертів Єврокомісії, і звіт наразі знаходиться на фінальній стадії підготовки.

Прокоментував блок питань щодо звільнень від сплати мита, підтвердивши, що це надзвичайно складний напрямок, оскільки він торкається не лише митного законодавства, а й суміжних сфер. Наголосив, що норма регламенту 1186, яка входить у додаток №15 Угоди про асоціацію Україна-ЄС, досі фактично не імplementована.

Зазначив, що урядовий законопроект 5810, підготовлений ще у 2021 році, не був прийнятий, тому існує значна кількість питань та складнощів щодо координації з іншими центральними органами влади, зокрема з Міністерством фінансів, Державною податковою службою та суміжними структурами. Ця робота буде пріоритетом після внесення урядом законопроекту до парламенту у 2026 році.

Зауважив, що ІТ- системи є ключовим аспектом для реалізації нового Митного кодексу. Наголосив, що в Держмитслужбі працює кваліфікована ІТ-команда, яка добре розуміє шляхи реалізації на практиці цифровізації. Підкреслив, що у відповідності з вимогами Єврокомісії оновлюється національний багаторічний план ІТ-трансформації, затверджений у 2024 році.

Повідомив, що також очікується оновлення Multi-Annual Strategic Plan for Customs (МАСПСІ-UA) на початку 2026 року, і зауважив, що плани надзвичайно амбітні, адже у ЄС на розробку ІТ-систем було 8 років, а в Україні через відсутність правової основи залишаються фактично лише 2 роки.

Висловив подяку пані Тетяні та всім членам робочої групи за конструктивну дискусію та активну участь у обговоренні нового Митного кодексу, що дозволяє краще зрозуміти функціонування норм та звертатися до партнерів з ЄС для практичних консультацій.

Зробив висновок, що проведена робота та дискусії створюють позитивні зрушення, які дозволять підготувати якісний проєкт нового Митного кодексу.

Сергій ТРУСОВ висловив подяку пані Тетяні Остріковій за її активну участь у роботі робочої групи, як представниці Громадської ради при Держмитслужбі. Він зазначив, що пані Тетяна проявляє себе як рішуча та ефективна особа, яка була присутня на більшості засідань, а також виконує функції модератора на дуже високому професійному рівні.

Зауважив, що у статті щодо взаємовідносин з громадськими організаціями слід врахувати норми Європейського митного кодексу, які передбачають запровадження меморандумів. Висловив думку, що наразі незрозуміло, чи йдеться про меморандуми з громадськими організаціями, представниками бізнесу, чи загалом. Дійшов висновку, що під час розгляду цієї статті необхідно надати роз'яснення, та запропонував Громадській раді звернути на це увагу та підготувати відповідну інформацію.

Порушив питання щодо можливості врахування національних особливостей у новому Митному кодексі, зважаючи на ПКМУ №996, яка вже багато років демонструє позитивні результати, що помітні як державі, так і громадській спільноті.

Висловив думку, що було б доцільно додати до Митного кодексу норму про створення Громадської ради при Держмитслужбі, і поцікавився у присутніх, чи є така можливість.

Галина ВДОВІНА відмітила, що наразі лише в двох європейських країнах діють окремі митні кодекси, а для всіх інших застосовується митний кодекс ЄС.

Зауважила, що в європейських країнах закони, які регулюють відповідальність за порушення митних правил та статус митних органів, можуть бути окремими чи частиною кодексу. Висловила думку, що норми в частині діалогу з громадськістю та бізнесом можна пропонувати на рівні закону, подібно до положень про Ради громадського контролю в законах про БЕБ або НАБУ.

Висловила сумніви щодо доцільності вносити в Митний кодекс норму про Громадську раду, запропонувавши зосередити увагу на законі «Про Національну митну службу України», який міг би визначати роботу Громадської ради у перехідний період.

Поцікавилася, чи бачать учасники робочої групи остаточну редакцію кодексу після внесення рекомендацій, чи лише надаються рекомендації без перегляду фінального документа.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

з питання шостого порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Галину ВДОВІНУ, яка запропонувала затвердити пропозиції до орієнтовного Плану консультацій Держмитслужби на 2026 рік.

Закликала голів Комітетів активізувати роботу у частині підготовки звітів про діяльність у 2025 році та підготовки планів роботи на 2026 рік, які будуть затверджені на першому засіданні Громадської ради при Держмитслужбі у 2026 році.

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію взяти до уваги.
2. Затвердити пропозиції Громадської ради при Держмитслужбі до орієнтовного Плану консультацій Держмитслужби на 2026 рік.

Головуюча

Галина ВДОВІНА

В.о. секретаря – заступник Голови
Громадської ради при Держмитслужбі

Олена КРИЛАЧ